"All problems in computer graphics can be solved with a matrix inversion."

Jim Blinn

Inkrementális 3D képszintézis 1. Bevezetés

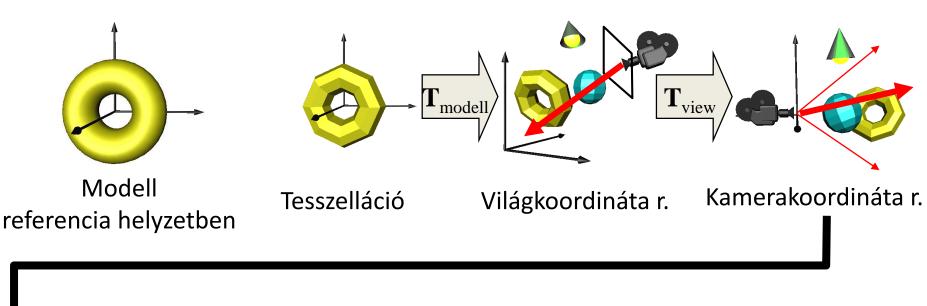
Szirmay-Kalos László

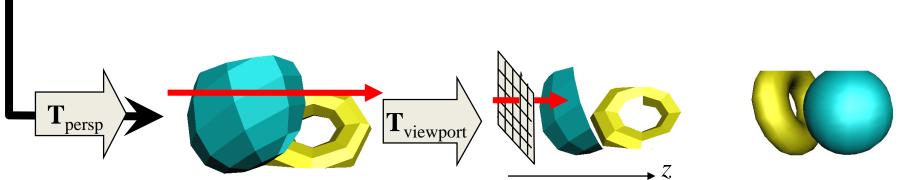

Inkrementális képszintézis

- Objektum vezérelt megközelítés
- Cél a sebesség és a hw támogathatóság
- koherencia: oldjuk meg nagyobb egységekre
- feleslegesen ne számoljunk: vágás
- transzformációk: minden feladathoz megfelelő koordinátarendszert
 - vágni, transzformálni nem lehet akármit: tesszelláció

3D inkrementális képszintézis

Normalizált eszközkoordináta r. **Vágás** **Képernyőkoordináta r. Láthatóság + vetítés**Takarás és vetítés triviális!

Árnyalt kép

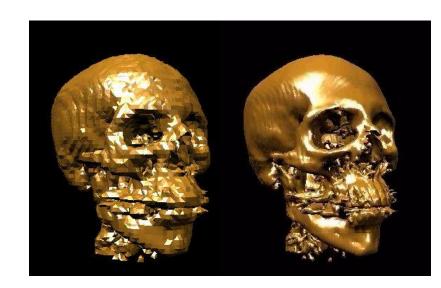
"Order is repetition of units.

Chaos is multiplicity without rhythm."

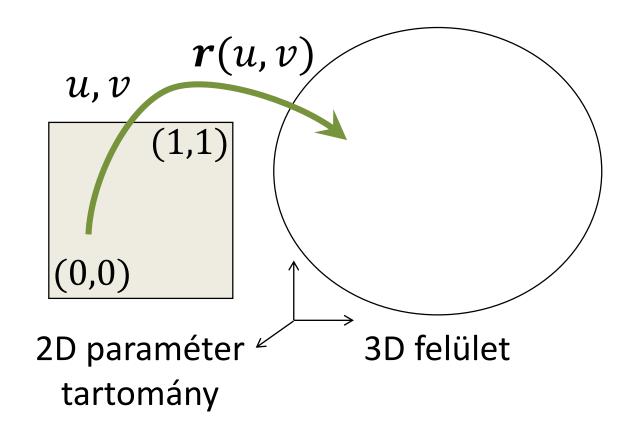
Maurits Cornelis Escher

Inkrementális 3D képszintézis 2. Geometria a GPU-nak

Szirmay-Kalos László

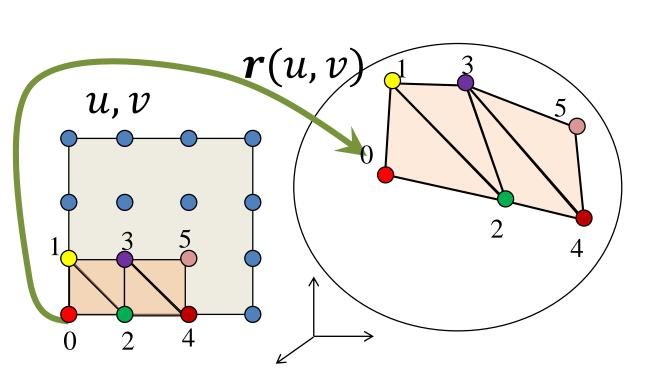

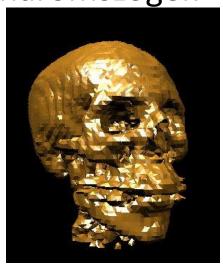
Parametrikus felületek tesszellációja

Parametrikus felületek tesszellációja

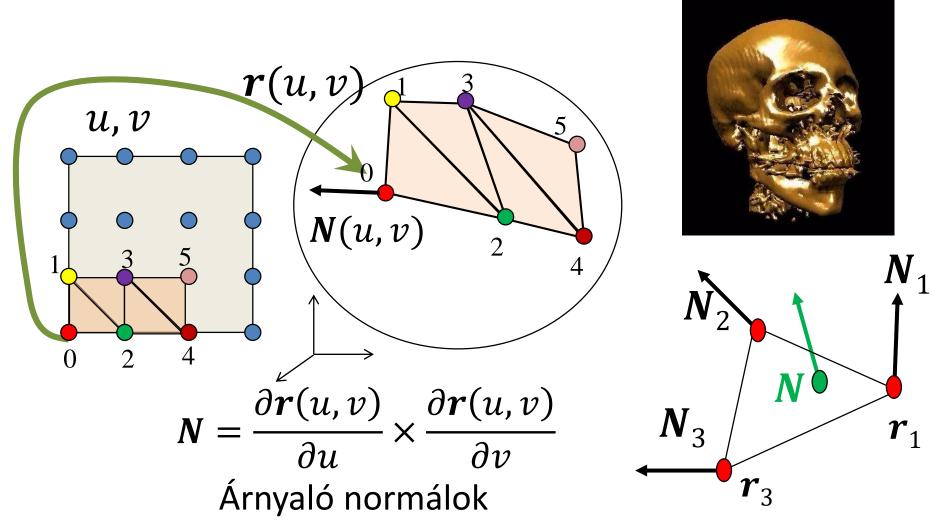
"Paramétertérben szomszédos" pontokból háromszögek

Parametrikus felületek tesszellációja

"Paramétertérben szomszédos" pontokból háromszögek

Objektumok az GPU-nak

```
class Geometry {
protected:
   unsigned int vao, vbo;
public:
   Geometry() {
      glGenVertexArrays(1, &vao);
      glBindVertexArray(vao);
      glGenBuffers(1, &vbo);
      glBindBuffer(GL ARRAY BUFFER, vbo);
   virtual void Draw() = 0;
   ~Geometry() {
      glDeleteBuffers(1, &vbo);
      glDeleteVertexArrays(1, &vao);
```

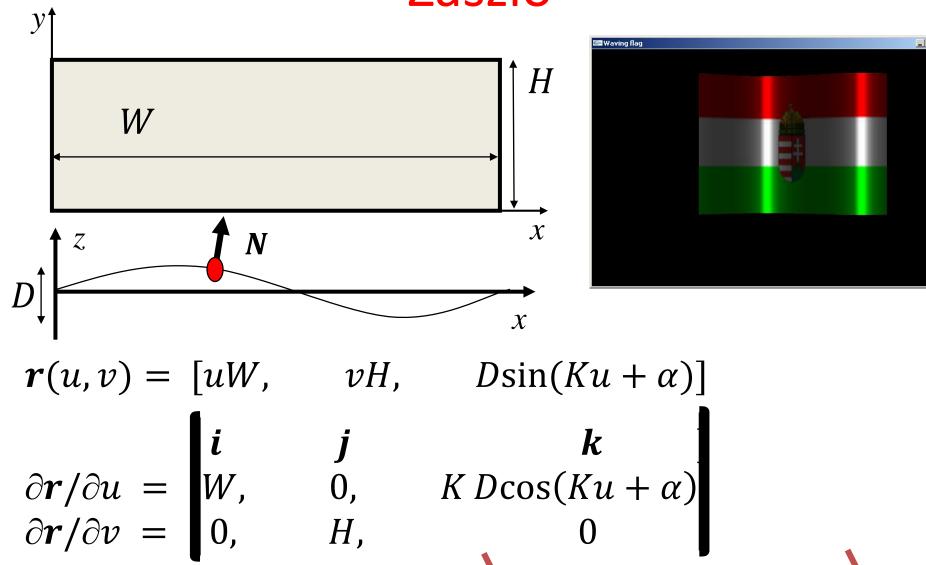
Parametrikus felületek GPU-nak

```
class ParamSurface : public Geometry {
   unsigned int nVtxStrip, nStrips;
   virtual void eval(float u, float v, vec3& pos, vec3& norm)=0;
   struct VertexData {
     vec3 pos, norm;
     vec2 tex;
   };
   virtual VertexData GenVertexData(float u, float v) {
      VertexData vd:
      vd.tex = vec2(u, v); eval(u, v, vd.pos, vd.norm);
      return vd;
public:
   void Create(int N, int M);
   void Draw() {
     glBindVertexArray(vao);
     for (int i = 0; i < nStrips; i++)
        glDrawArrays(GL TRIANGLE STRIP, i*nVtxStrip, nVtxStrip);
```

Parametrikus felület GPU-nak

```
void ParamSurface::Create(int N, int M)
   nVtxStrip = (M + 1) * 2;
   nStrips = N;
                                                                          u
   vector<VertexData> vtxData; // CPU-n
   for (int i = 0; i < N; i++) for (int j = 0; j <= M; j++) {
      vtxData.push back(GenVertexData((float)j / M, (float)i / N));
      vtxData.push back(GenVertexData((float) j / M, (float) (i + 1) / N));
   glBindVertexArray(vao);
   glBindBuffer(GL ARRAY BUFFER, vbo);
                                                                vtxData
                                                                       pos.x
   glBufferData(GL ARRAY BUFFER,
                                                                       pos.y
                vtxData.size() * sizeof(VertexData), <</pre>
                                                                       pos.z
                &vtxData[0], GL STATIC DRAW);
                                                                      norm.x
   glEnableVertexAttribArray(0); // AttArr 0 = POSITION
                                                                      norm.y
                                                                      norm.z
   glEnableVertexAttribArray(1); // AttArr 1 = NORMAL
                                                                       tex.x
   glEnableVertexAttribArray(2); // AttArr 2 = UV
                                                                       tex.y
   glVertexAttribPointer(0, 3, GL FLOAT, GL FALSE,
                                                                       pos.x
      sizeof(VertexData), (void*)offsetof(VertexData, pos));
                                                                       pos.y
   glVertexAttribPointer(1, 3, GL FLOAT, GL FALSE,
                                                                       pos.z
      sizeof(VertexData), (void*)offsetof(VertexData, norm))
                                                                      norm.x
                                                                      norm.y
   glVertexAttribPointer(2, 2, GL FLOAT, GL FALSE,
                                                                      norm.z
      sizeof(VertexData), (void*)offsetof(VertexData, tex));
                                                                       tex.x
                                                                       tex.v
```

Zászló

 $N(u, v) = \partial r/\partial u \times \partial r/\partial v = [-KKD\cos(Ku + \alpha), 0, WK]$

Zászló


```
class Flag : public ParamSurface {
   float W, H, D, K, phase;
public:
   void eval(float u, float v, vec3& pos, vec3& norm) {
      float angle = u * K + phase;
      pos = vec3(u * W, v * H, D * sin(angle));
      norm = vec3(-K * D * cos(angle), 0, W);
   }
};
```

Geometria a GPU-nak

- A GPU egy VAO-ba szervezett VBO-kban háromszögeket vár, amit a CPU program legkönnyebben paraméteres felületek tesszellációjával készíthet el.
- Elsődlegesen a paraméterteret tesszelláljuk.
- A csúcspontokhoz árnyaló normálisok és textúra koordináták is tartozhatnak.
- A normálvektor a parciális deriváltak vektoriális szorzata (lásd: Felület modellezés és Automatikus deriválás fejezetek).
- A tesszellált háromszögháló kompakt tárolásához találták ki a GL_TRIANGLE_STRIP-et.

"The Matrix is everywhere. It is all around us. A prison for your mind."

Morpheus

Inkrementális 3D képszintézis 3. Transzformációk

Szirmay-Kalos László

Transzformációk

Modellezési transzformáció:

$$[\mathbf{r}, 1] \mathbf{T}_{Model} = [\mathbf{r}_{world}, 1]$$

 $\mathbf{T}_{Model}^{-1} [\mathbf{N}, 0]^T = [\mathbf{N}_{world}, d]^T$

Kamera transzformáció:

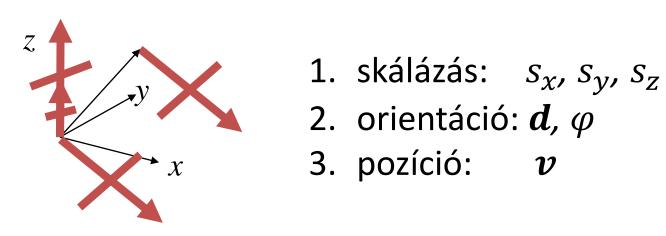
$$[\boldsymbol{r}_{world}, 1] \boldsymbol{T}_{View} = [\boldsymbol{r}_{camera}, 1]$$

Projektív transzformáció:

$$[\boldsymbol{r}_{camera}, 1] \boldsymbol{T}_{Proj} = [\boldsymbol{r}_{ndc} w, w]$$

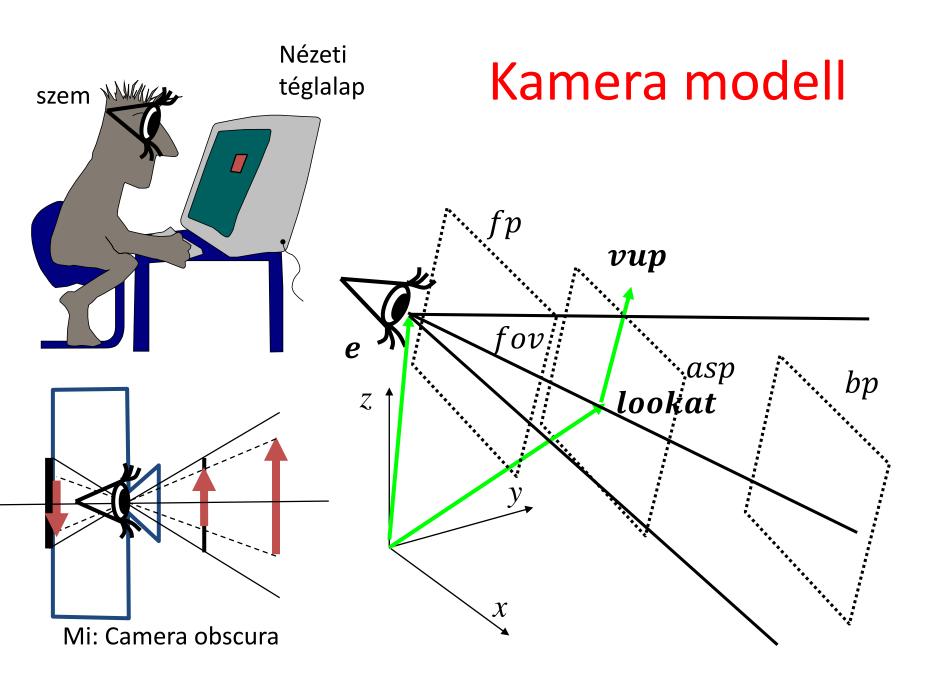
MVP transzformáció: $T_{Model}T_{View}T_{Proj} = T_{MVP}$

Modellezési transzformáció

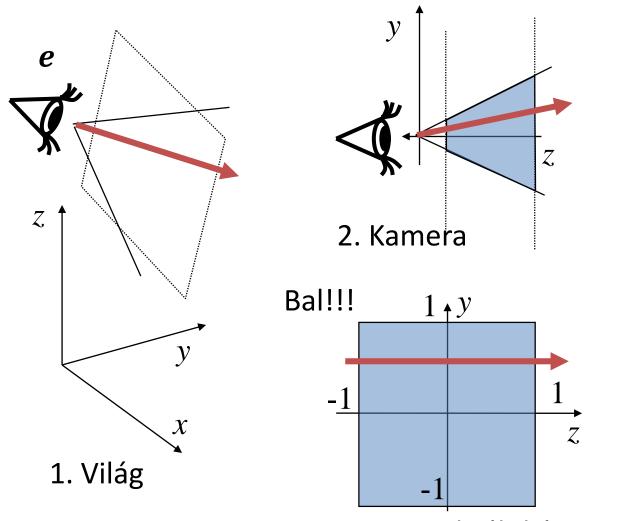

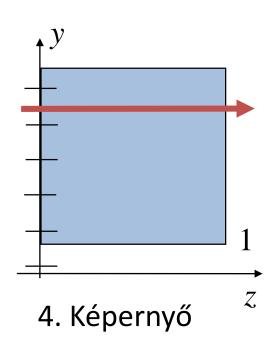
$$\boldsymbol{T}_{4\times4} = \begin{bmatrix} s_{x} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & s_{y} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & s_{z} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \boldsymbol{i'}_{x} & \boldsymbol{i'}_{y} & \boldsymbol{i'}_{z} & 0 \\ \boldsymbol{j'}_{x} & \boldsymbol{j'}_{y} & \boldsymbol{j'}_{z} & 0 \\ \boldsymbol{k'}_{x} & \boldsymbol{k'}_{y} & \boldsymbol{k'}_{z} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ v_{x} & v_{y} & v_{z} & 1 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{r}' = \mathbf{r}\cos(\varphi) + \mathbf{d}(\mathbf{r}\cdot\mathbf{d})(1-\cos(\varphi)) + \mathbf{d}\times\mathbf{r}\sin(\varphi)$$

Világból a képernyőre

3. Normalizált képernyő

vup lookat

View transzformáció

$$w = (e - lookat)/|e - lookat|$$

$$u = (vup \times w)/|w \times vup|$$

$$v = w \times u$$

vuplookat

View transzformáció

$$w = (e - lookat)/|e - lookat|$$

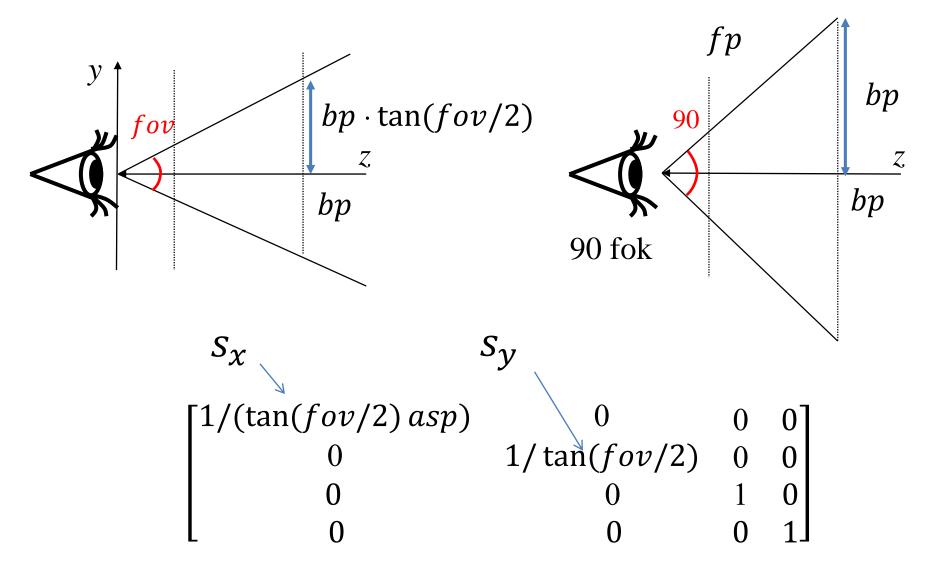
$$u = (vup \times w)/|w \times vup|$$

$$v = w \times u$$

$$\begin{bmatrix} u \\ x \\ [x_c, y_c, z_c, 1] = [x, y, z, 1] \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ -e_x & -e_y & -e_z & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} v_x & v_y & v_z & 0 \\ w_x & w_y & w_z & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$egin{bmatrix} u_x & v_x & w_x & 0 \ u_y & v_y & w_y & 0 \ u_z & v_z & w_z & 0 \ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Látószög normalizálás

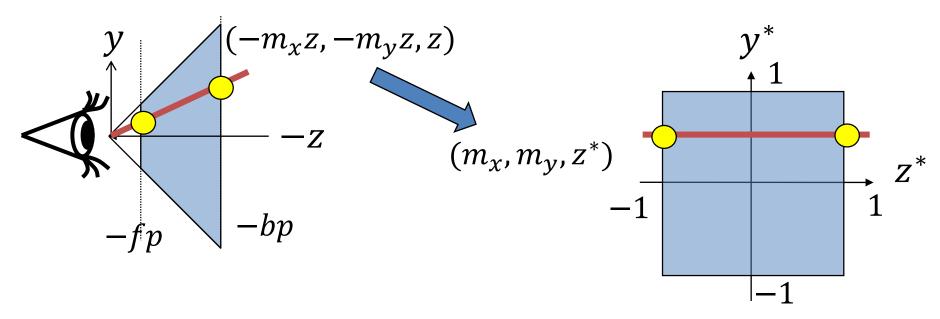
2D egyenes explicit egyenlete:

$$y = mx + b$$

Origón átmenő: y = mx

Vízszintes: y = b

Normalizálás utáni perspektív transzformáció

Normalizált kamera

Normalizált képernyő: NDC

$$(-m_{\chi}z, -m_{y}z, z) \rightarrow (m_{\chi}, m_{y}, z^{*})$$

 $[-m_{\chi}z, -m_{y}z, z, 1] \rightarrow [m_{\chi}, m_{y}, z^{*}, 1] \sim [-m_{\chi}z, -m_{y}z, -zz^{*}, -z]$

Perspektív transzformáció

$$T_{Persp} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \alpha & -1 \\ 0 & 0 & \beta & 0 \end{bmatrix}$$

$$[-m_{x}z, -m_{y}z, z, 1] \cdot [-m_{x}z, -m_{y}z, -zz^{*}, -z]$$

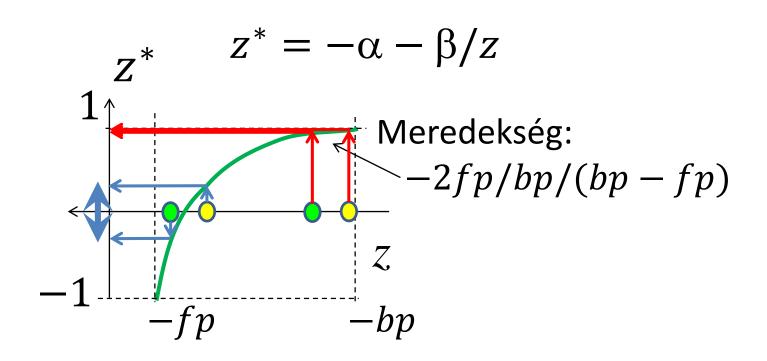
$$-zz^* = \alpha z + \beta \quad \rightarrow \quad |z^* = -\alpha - \beta/z|$$

$$fp(-1) = \alpha(-fp) + \beta$$
$$bp(1) = \alpha(-bp) + \beta$$

$$\alpha = -(fp + bp)/(bp - fp)$$

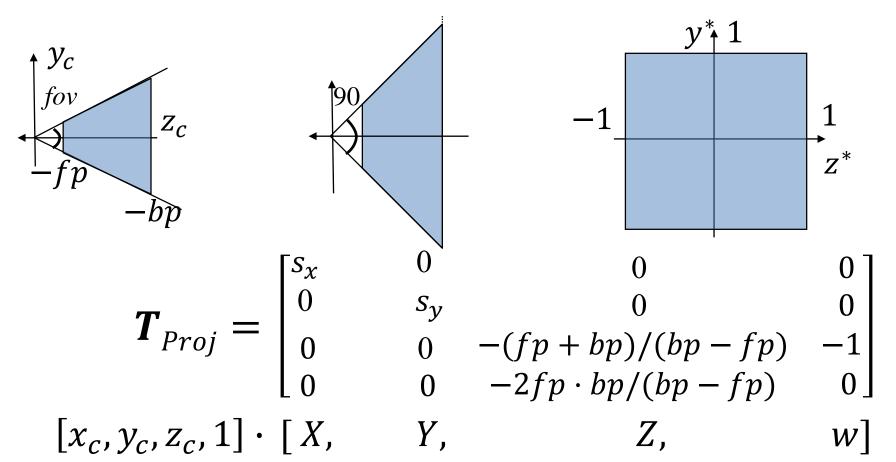
$$\beta = -2fp \cdot bp/(bp - fp)$$

Z-fighting

fp/bp nem lehet kicsi!

Projekció (perspektív) transzformáció

Perspektív torzítás = homogén osztás

$$(x^*, y^*, z^*) = (X/w, Y/w, Z/w)$$

$$w = -z_c$$

Camera osztály

```
class Camera {
  vec3 wEye, wLookat, wVup; // extrinsic parameters
  float fov, asp, fp, bp; // intrinsic parameters
public:
  mat4 V() { // view matrix
     vec3 w = normalize(wEye - wLookat);
     vec3 u = normalize(cross(wVup, w));
     vec3 v = cross(w, u);
     return TranslateMatrix(-wEye) * mat4(u.x, v.x, w.x, 0,
                                          u.y, v.y, w.y, 0,
                                          u.z, v.z, w.z, 0,
                                            0, 0, 0, 1);
  mat4 P() { // projection matrix
     float sy = 1/tanf(fov/2);
     return mat4(sy/asp, 0, 0,
                                              0,
                 0, sy, 0,
                 0, -(fp+bp)/(bp-fp), -1,
                 0, \quad 0, -2*fp*bp/(bp-fp), \quad 0);
```

Transzformációk előkészítése a CPU-n

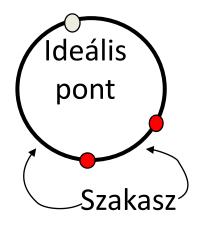
```
void Draw() {
   mat4 M = ScaleMatrix(scale) *
            RotationMatrix(rotAng, rotAxis) *
            TranslateMatrix(pos);
   mat4 Minv = TranslateMatrix(-pos) *
               RotationMatrix(-rotAngle, rotAxis) *
               ScaleMatrix(1/scale);
   mat4 MVP = M * camera.V() * camera.P();
   shader->setUniform(M, "M");
   shader->setUniform(Minv, "Minv");
   shader->setUniform(MVP, "MVP");
   glBindVertexArray(vao);
   glDrawArrays( . . . );
```

Transzformációk végrehajtása a GPU vertex árnyalójában

```
uniform mat4 M, Minv, MVP;
layout(location = 0) in vec3 vtxPos;
layout(location = 1) in vec3 vtxNorm;
out vec4 color;
void main() {
   gl Position = vec4(vtxPos, 1) * MVP;
   vec4 wPos = vec4(vtxPos, 1) * M;
   vec4 wNormal = Minv * vec4(vtxNorm, 0);
   color = Illumination(wPos, wNormal);
```

3D vágás homogén koordinátákban (GPU)

Homogén koordinátákban kell vágni

$$[X(t), Y(t), Z(t), w(t)] =$$

$$[X_1, Y_1, Z_1, w_1](1 - t) + [X_2, Y_2, Z_2, w_2]t$$

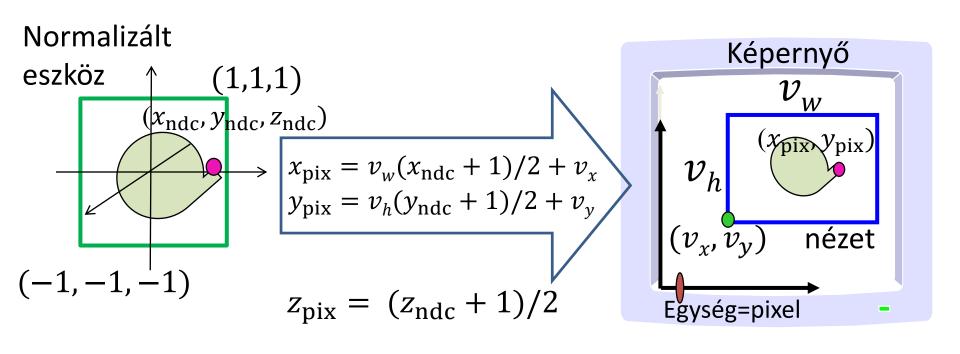
$$-1 < x = X/w < 1$$

 $-1 < y = Y/w < 1$
 $-1 < z = Z/w < 1$

$$\begin{array}{c|c}
 & -w < X < w \\
 & -w < Y < w \\
 & -w < Z < w
\end{array}$$

Mert $w = -z_c > 0$ a szem előtt

Viewport transzformáció: Normalizáltból képernyő koordinátákba (GPU)

Transzformációs csővezeték

- Transzformációk 4x4-es mátrixok szorzata:
 - Modell, Modell-inverz, MVP
- A CPU-n az egyes transzformációkat külön-külön számítjuk ki, majd a szorzatot adjuk át a csúcspont árnyalónak.
- A transzformációk homogén koordinátákat transzformálnak, a vágást is homogén koordinátákban kell megcsinálni.
- A vágás után visszatérhetünk Descartes koordinátákhoz.

"If you can't make it good, at least make it look good."

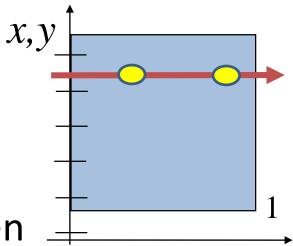
Bill Gates

Inkrementális 3D képszintézis 4. Láthatóság és árnyalás

Szirmay-Kalos László

Takarás

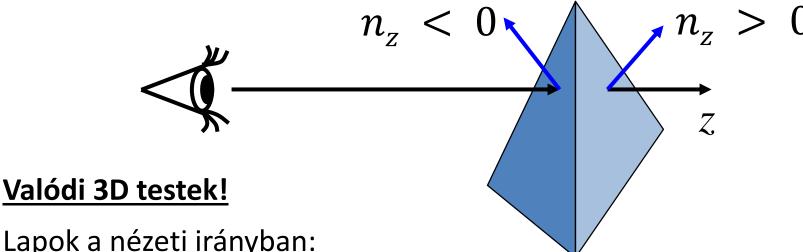
- Képernyő koordinátarendszerben
 - vetítősugarak a z tengellyel párhuzamosak!
 - Sugárparaméter = z koordináta
 - -(x,y,z) pont az (x,y) pixelben látszik
- Objektumtér algoritmusok (folytonos):
 - láthatóság számítás nem függ a felbontástól
- Képtér algoritmusok (diszkrét):
 - mi látszik egy pixelben
 - Sugárkövetés ilyen volt!

$$r_3$$

$$n = (r_3 - r_1) \times (r_2 - r_1)$$

$$r_1$$

Hátsólab eldobás: back-face culling

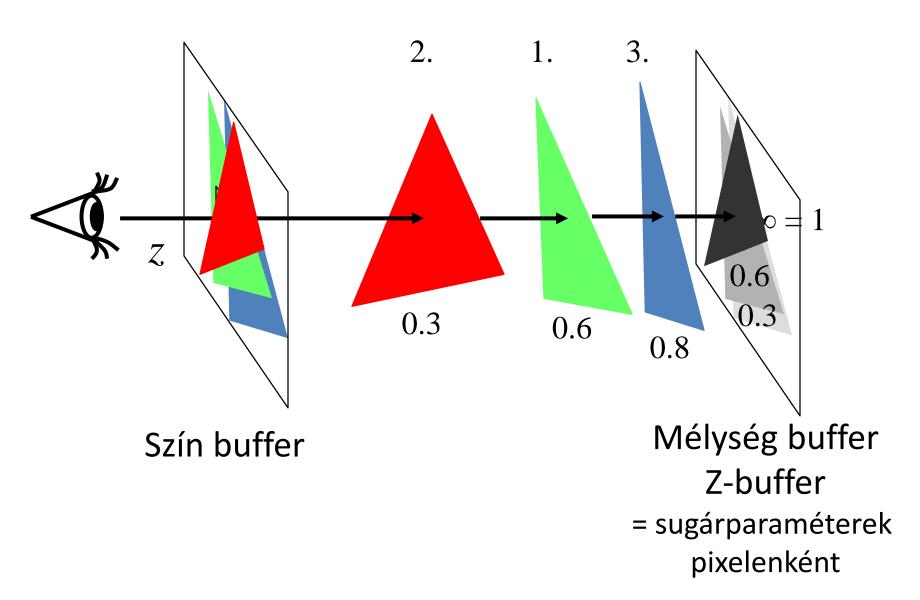
Lapok a nézeti irányban:

- Kívülről: lap, objektum: elülső oldal
- Belülről: objektum, lap: hátsó oldal

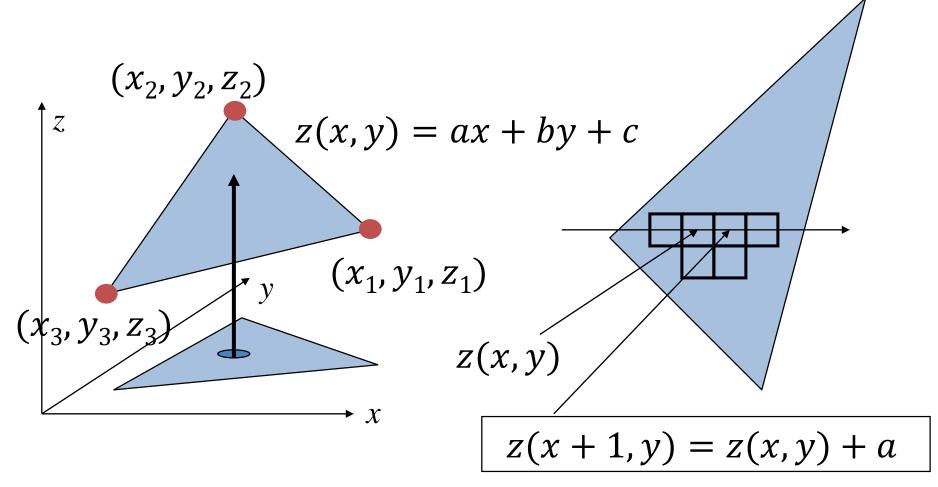
Feltételezés:

Ha kívülről, akkor csúcsok óramutatóval megegyező körüljárásúak

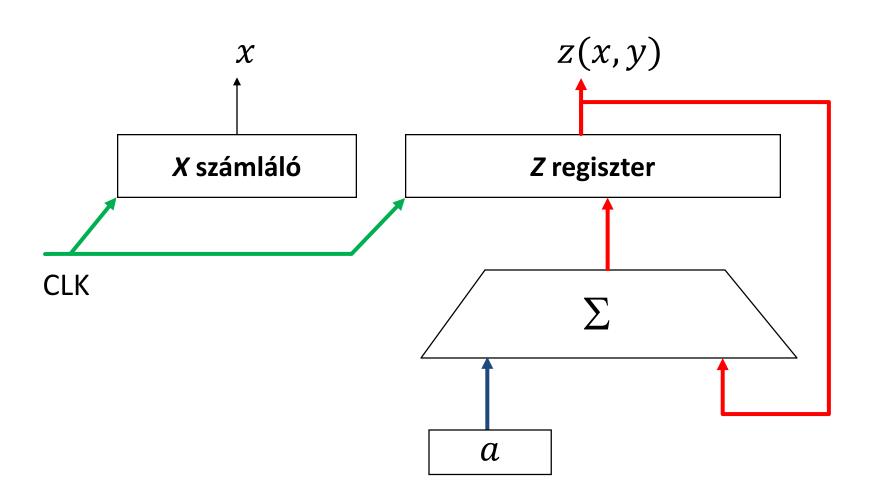
Z-buffer algoritmus

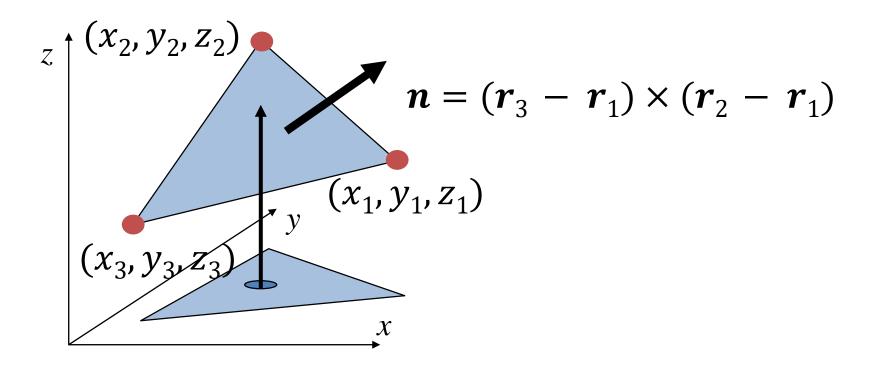
Z: lineáris interpoláció

Z-interpolációs hardver

Triangle setup

$$z(x,y) = ax + by + c$$

$$n_x x + n_y y + n_z z + d = 0$$

$$a = \frac{-n_x}{n_z}$$

Takarás OpenGL-ben

```
int main(int argc, char * argv[]) {
 glutInitDisplayMode(GLUT RGBA | GLUT DOUBLE |
                     GLUT DEPTH);
 glEnable(GL DEPTH TEST); // z-buffer is on
 qlDisable(GL CULL FACE); // backface culling is off
void onDisplay() {
  glClear(GL_COLOR_BUFFER_BIT | GL_DEPTH_BUFFER_BIT);
  rajzolás...
  glutSwapBuffers(); // exchange the two buffers
```

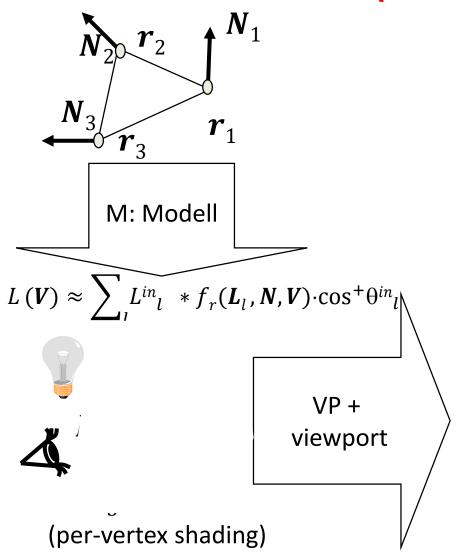
Árnyalás: Lokális illumináció árnyék nélkül

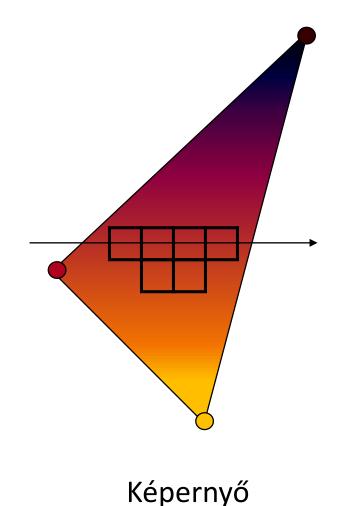
$$L(\mathbf{V}) \approx \sum_{l} L^{in}_{l} * f_{r}(\mathbf{L}_{l}, \mathbf{N}, \mathbf{V}) \cdot \cos^{+} \theta^{in}_{l}$$

- Koherencia: ne mindent pixelenként
- Csúcspontonként: belül az L "szín" interpolációja:
 Gouraud árnyalás (per-vertex shading)
- **Pixelenként:** belül a **N**ormál (**V**iew, **L**ight) vektort interpoláljuk:

Phong árnyalás (per-pixel shading)

Per-vertex (Gouraud) árnyalás

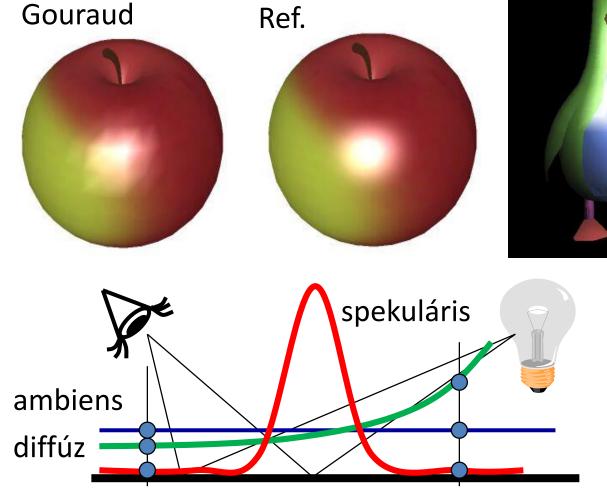
Per-vertex shading: Vertex shader

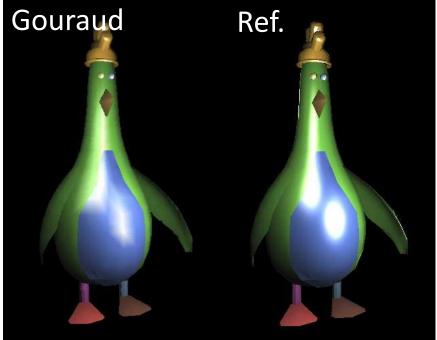
```
uniform mat4 MVP, M, Minv; // MVP, Model, Model-inverse
uniform vec4 kd, ks, ka; // diffuse, specular, ambient ref
uniform float shine;
                          // shininess for specular ref
uniform vec4 La, Le; // ambient and point sources
uniform vec4 wLiPos;
                          // pos of light source in world
                          // pos of eye in world
uniform vec3 wEye;
layout(location = 0) in vec3 vtxPos; // pos in modeling space
layout(location = 1) in vec3 vtxNorm; // normal in modeling space
out vec4 color;
                           // computed vertex color
void main() {
  gl Position = vec4(vtxPos, 1) * MVP; // to NDC
  vec4 wPos = vec4(vtxPos, 1) * M;
  vec3 L = normalize(wLiPos.xyz/wLiPos.w - wPos.xyz/wPos.w);
  vec3 V = normalize(wEye - wPos.xyz/wPos.w);
  vec4 wNormal = Minv * vec4(vtxNorm, 0);
  vec3 N = normalize(wNormal.xyz);
  vec3 H = normalize(L + V);
  float cost = max(dot(N, L), 0), cosd = max(dot(N, H), 0);
  color = ka * La + (kd * cost + ks * pow(cosd, shine)) * Le;
```

Per-vertex shading: Pixel shader

(Henri) Gouraud árnyalás problémái

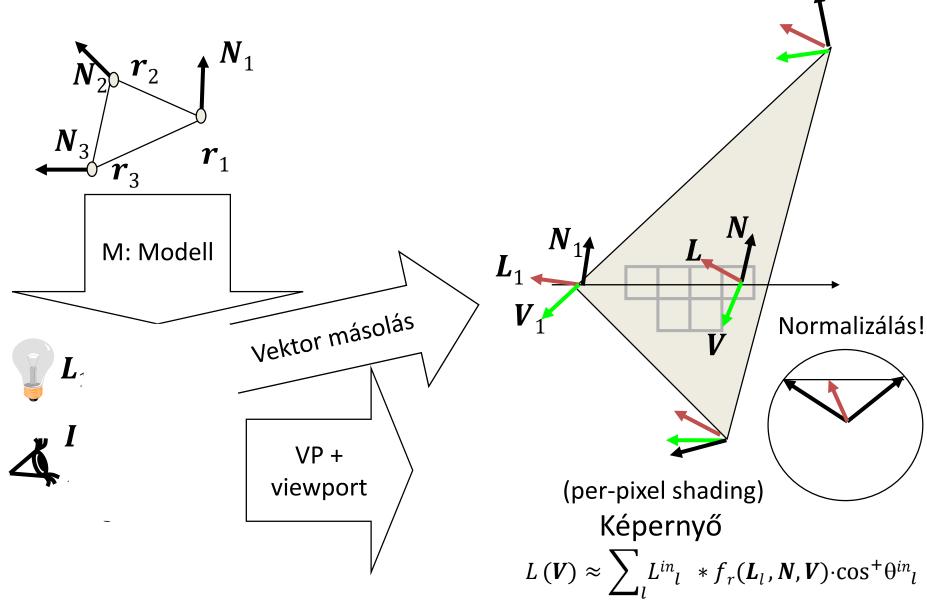

További bajok:

- anyagtulajdonság konstans
- árnyék nincs különben a színt nem lehet interpolálni

Per-pixel (Phong) árnyalás

Per-pixel shading: Vertex shader

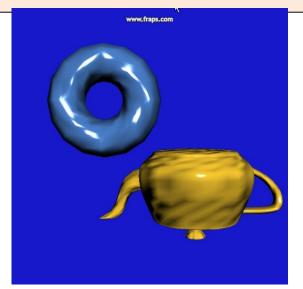
```
uniform mat4 MVP, M, Minv; // MVP, Model, Model-inverse
uniform vec4 wLiPos; // pos of light source
                         // pos of eye
uniform vec3 wEye;
layout(location = 0) in vec3 vtxPos; // pos in model sp
layout(location = 1) in vec3 vtxNorm;// normal in mod sp
out vec3 wNormal;
                           // normal in world space
out vec3 wView;
                           // view in world space
                           // light dir in world space
out vec3 wLight;
void main() {
  gl Position = vec4(vtxPos, 1) * MVP; // to NDC
  vec4 wPos = vec4(vtxPos, 1) * M;
  wLight = wLiPos.xyz/wLiPos.w - wPos.xyz/wPos.w;
  wView = wEye - wPos.xyz/wPos.w;
  wNormal = (Minv * vec4(vtxNorm, 0)).xyz;
```

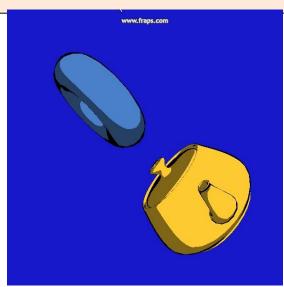
Per-pixel shading: Pixel shader

```
uniform vec3 kd, ks, ka; // diffuse, specular, ambient ref
uniform float shine; // shininess for specular ref
uniform vec3 La, Le; // ambient and point source rad
in vec3 wNormal; // interpolated world sp normal
in vec3 wView;  // interpolated world sp view
in vec3 wLight; // interpolated world sp illum dir
out vec4 fragmentColor; // output goes to frame buffer
void main() {
  vec3 N = normalize(wNormal);
  vec3 V = normalize(wView);
  vec3 L = normalize(wLight);
  vec3 H = normalize(L + V);
  float cost = max(dot(N,L), 0), cosd = max(dot(N,H), 0);
  vec3 color = ka * La +
              (kd * cost + ks * pow(cosd, shine)) * Le;
  fragmentColor = vec4(color, 1);
```

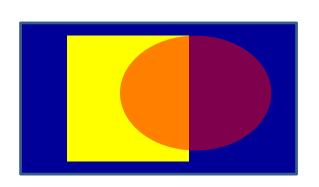
NPR: Non-Photorealistic Rendering

Kompozitálás és átlátszóság Sorrend számít!


```
glEnable(GL BLEND);
                                             Új szín
                                 (R_s, G_s, B_s, A_s)
                                                    (R_d, G_d, B_d, Ad)
glBlendFunc (
   GL SRC ALPHA, -
   GL ONE MINUS SRC ALPHA
                                                  ALU
glDrawArrays(GL TRIANGLES,0,nVtx);
glDisable(GL BLEND);
                                        (R, G, B, A)
                                                  Rasztertár
```

Inkrementális képszintézis csővezeték

- Azért transzformáltunk, hogy a láthatósági feladatot és a vetítést képernyő koordinátarendszerben oldhassuk meg
 - Triviális hátsó lap eldobás
 - Z-buffer algoritmus
 - Vetítés = z eldobása, 3D háromszög = 2D háromszög
- Per-pixel árnyalás:
 - Vektorokat csúcspontonként számítjuk és pixelekre interpoláljuk
 - Illuminációs képlet pixelenként

3. házi: Luxo Grandpa

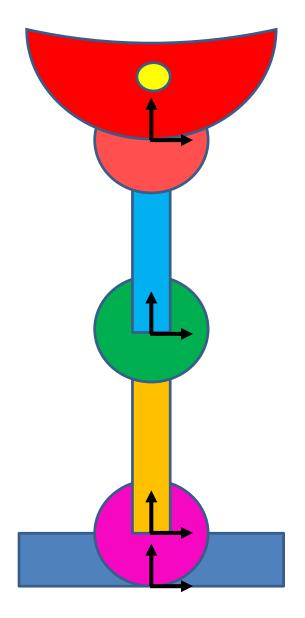
Luxo Junior-ból *Luxo Grandpa (LG)* lett, ezért új **inkrementális képszintézis programot** szentelünk neki.

LG egy síkon áll, a szerkezete (alulról felfelé): henger talp, gömbcsukló1, henger rúd1, gömbcsukló2, henger rúd2, gömbcsukló3, paraboloid, amelynek fókuszpontjában egy pontfényforrás ül.

A gömbcsuklók a koordinátatengelyektől eltérő tengelyek mentén folyamatosan elfordulnak. A szereplőket még egy pontfényforrás és ambiens fény világítja meg. A kamera forog LG körül. Árnyékot csak a paraboloid vet a fókuszpontjában lévő pontforrásra.

A szereplők diffúz-spekuláris típusú rücskös anyagúak.

Luxo Grandpa

Feladatok:

Téglalap, paraboloid, henger, gömb

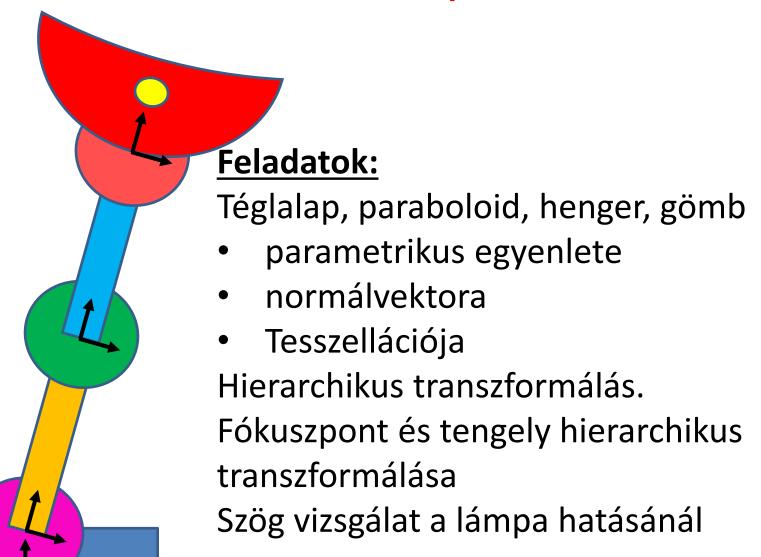
- parametrikus egyenlete
- normálvektora
- Tesszellációja

Hierarchikus transzformálás.

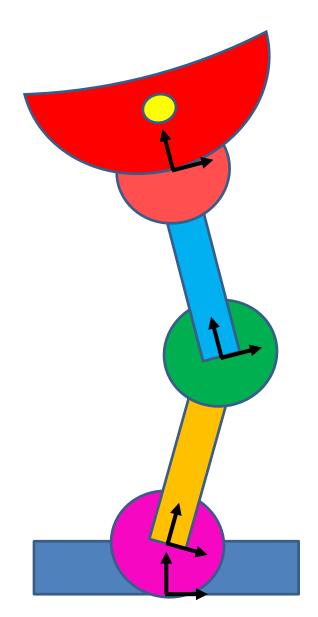
Fókuszpont és tengely hierarchikus transzformálása

Szög vizsgálat a lámpa hatásánál

Luxo Grandpa

Luxo Grandpa

Feladatok:

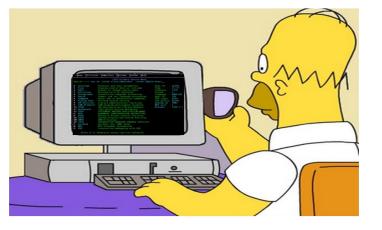
Téglalap, paraboloid, henger, gömb

- parametrikus egyenlete
- normálvektora
- Tesszellációja

Hierarchikus transzformálás.

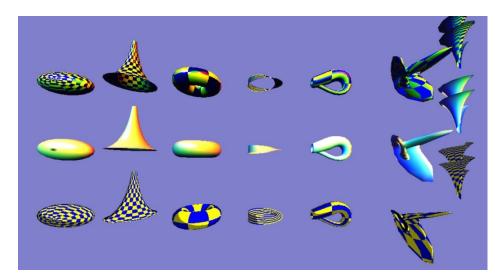
Fókuszpont és tengely hierarchikus transzformálása

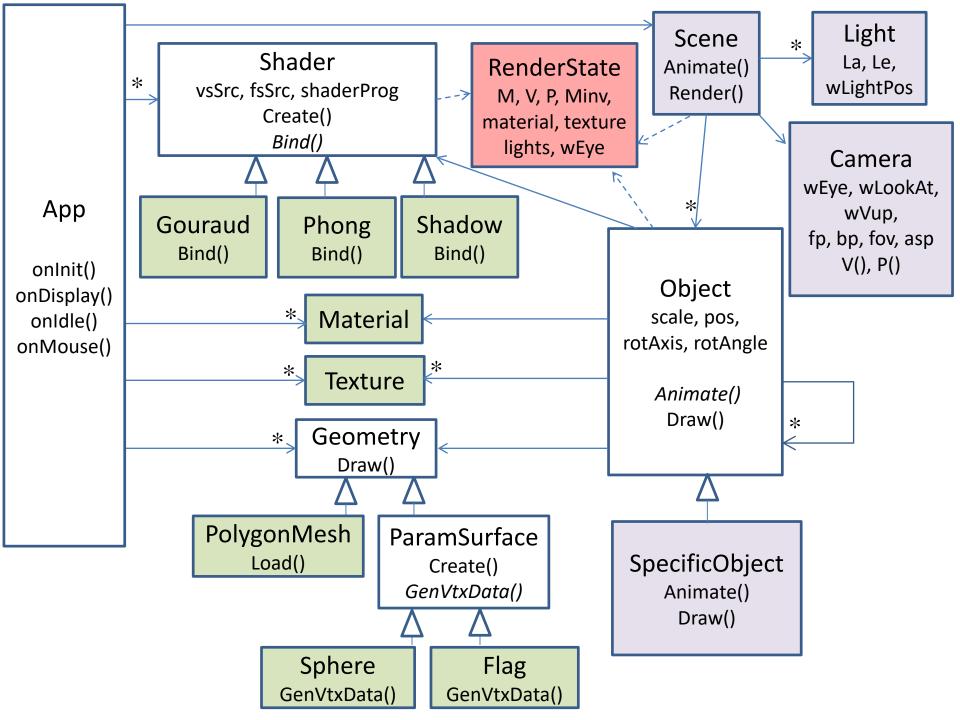
Szög vizsgálat a lámpa hatásánál

Inkrementális 3D képszintézis 5. Program: 3D motorka

Szirmay-Kalos László

Scene

```
class Scene {
   Camera camera;
   vector<Object *> objects;
   vector<Light *> lights;
public:
   void Render() {
      RenderState state;
      state.M = state.Minv = UnitMatrix();
      state.wEye = camera.wEye;
      state.V = camera.V();
      state.P = camera.P();
      state.lights = lights;
      for (Object * obj : objects) obj->Draw(state);
   void Animate(float ts, float te) {
      for (Object * obj : objects) obj->Animate(ts, te);
```

```
class Object {
                               Object
   Shader * shader:
   Material * material;
   Texture * texture;
                                     Érték szerinti paraméterátadás:
   Geometry * geometry;
                                   Objektumok nem zavarják egymást
   vec3 scale, pos, rotAxis;
   float rotAngle;
   vector<Object *> children;
public:
   virtual void Draw(RenderState state) {
       state.M = Scale(scale.x, scale.y, scale.z) *
                Rotate(rotAngle,rotAxis.x,rotAxis.y,rotAxis.z) *
                 Translate(pos.x, pos.y, pos.z) * state.M;
       state.Minv = state.Minv *
                 Translate(-pos.x, -pos.y, -pos.z) *
                Rotate(-rotAngle,rotAxis.x,rotAxis.y,rotAxis.z) *
                 Scale(1/scale.x, 1/scale.y, 1/scale.z);
       state.material = material; state.texture = texture;
       shader->Bind(state); // uniform változók beállítása
       geometry->Draw(); // háromszögek végigmennek a pipeline-on
       for (Object * child : children) child->Draw(state);
   virtual void Animate(float ts, float te) {}
};
```

Shader

```
struct Shader {
   unsigned int shaderProg;
   void Create(const char * vsSrc,
               const char * fsSrc, const char * fsOuput) {
      unsigned int vs = glCreateShader(GL VERTEX SHADER);
      glShaderSource(vs,1,&vsSrc,NULL); glCompileShader(vs)
      unsigned int fs = glCreateShader(GL FRAGMENT SHADER);
      glShaderSource(fs,1,&fsSrc,NULL); glCompileShader(fs)
      shaderProg = glCreateProgram();
      glAttachShader(shaderProg, vs);
      glAttachShader(shaderProg, fs);
      qlBindFragDataLocation(shaderProg, 0, fsOuput);
      glLinkProgram(shaderProg);
   virtual void Bind(RenderState& state) {
      glUseProgram(shaderProg);
```

ShadowShader


```
class ShadowShader : public Shader {
   const char * vsSrc = R"(
      uniform mat4 MVP;
      layout(location = 0) in vec3 vtxPos;
      void main() { gl Position = vec4(vtxPos, 1) * MVP; }
   ) ";
   const char * fsSrc = R"(
       out vec4 fragmentColor;
      void main() { fragmentColor = vec4(0, 0, 0, 1); }
   ) ";
public:
   ShadowShader() {
      Create(vsSrc, fsSrc, "fragmentColor");
   }
   void Bind(RenderState& state) {
      glUseProgram(shaderProg);
      mat4 MVP = state.M * state.V * state.P;
      MVP.SetUniform(shaderProg, "MVP");
```